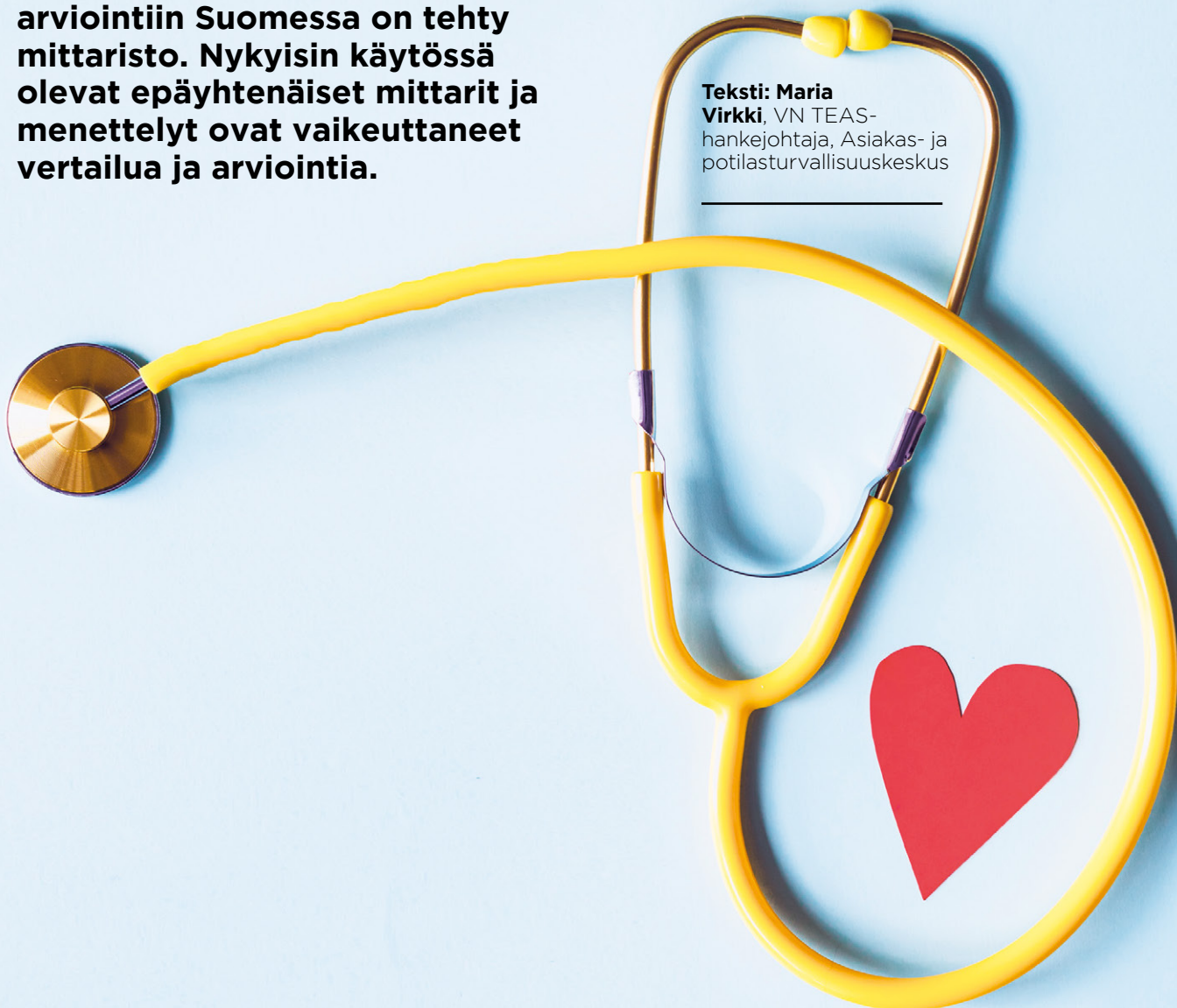

Potilas- ja asiakasturvallisuuden kehittämiseen koottiin kansallinen mittaristo osallistamalla yli 300 ammattilaista

Potilas- ja asiakasturvallisuuden arviointiin Suomessa on tehty mittaristo. Nykyisin käytössä olevat epäyhtenäiset mittarit ja menettelyt ovat vaikeuttaneet vertailua ja arviointia.

Teksti: Maria Virkki, VN TEAS-hankejohtaja, Asiakas- ja potilasturvallisuuskeskus

Keväällä 2020 alkaneessa VN TEAS -hankkeessa ”Potilas- ja asiakasturvallisuuden tilannekuva ja seurantamenettely” koottiin kansallinen mittaristo, joka mahdollistaa sote-organisaatioiden vertailun ja vertaiskehittämisen. Hankkeen loppuraportti julkistettiin 26.11.2021.

Mittaristo sisältää yli 200 indikaattoria, jotka jaettiin kolmeen luokkaan:

- **Tarkistuslistaindikaattorit** on tarkoitettu organisaatioiden avuksi potilas- ja asiakasturvallisuusrakenteiden ja johtamiskäytänteiden suositusten mukaisuuden tarkistamiseksi.
- **Kuuma linja -indikaattorit** kuvastavat vakavia turvallisuuspoikkeamia. Niiden käyttö hyödyttää organisaatioita eniten, jos ne käynnistävät korjaavat ja ehkäisevät toimet välittömästi.
- **Määrälliset vertailuindikaattorit** sisältävät ne keskeisimmät indikaattorit, joita kaikkien organisaatioiden tulisi seurata ja joista kansallinen vertailu voitaisiin aloittaa.

Indikaattoreista ehdotetaan otettavaksi käyttöön ensivaiheessa suppeampi kokonaisuus. Näistä indikaattoreista suuri osa on jo käytössä sote-organisaatioissa.

Asiantuntijoita osallistettiin laajasti

Hankkeen tiedonkeruuseen osallistettiin yli 300 henkilöä ja raporttia kirjoitti viisitoista alan asiantuntijaa. Mittariston laadinnassa ja validoinnissa kuultiin laajasti potilas- ja asiakasturvallisuuden asiantuntijoita, valvontaviranomaisia sekä sote-organisaatioiden johtoa.

Hankkeessa rajauduttiin sosiaalihuollon osalta vain ympärivuorokautisiin palveluihin. Tutkimustietoa asiakasturvallisuudesta oli vähän käytettävissä verrattuna potilasturvallisuuteen. Sosiaalihuollon mittaristoon tarvitaan jatkossa täydennystä.

Potilas- ja asiakasturvallisuuden seurannan velvoittavuutta tulisi lisätä

Velvoittavuus sekä viranomaisten tekemä valvonta ovat vahvassa roolissa muilla turvallisuuskriittisillä toimialoilla kuten ilmailu- ja ydinvoima-aloilla.

Sosiaali- ja terveydenhuollossa on otettava käyttöön systemaattiset turvallisuusjohtamisjärjestelmät muiden turvallisuuskriittisten alojen tapaan. Turvallisen toimintaympäristön ja -kult-

Maria Virkki

tuurin rakentaminen edellyttää, että johtajat ovat perehtyneet ja sitoutuneet turvallisuuden varmistamiseen.

Seuranta liittyy tiedolla johtamiseen

Mittariston käyttöönottoon, käyttöön ja tulosten pohjalta tehtävään kehittämiseen tulee kansallisella ja organisaatiotasolla varata riittävät resurssit. Kansallisella tasolla seurattavien indikaattorien ja niiden laskentaan tarvittavien lähtötietojen määrittelyjen ja indikaattorituotannon toimeenpano on syytä keskittää. Alueiden ja toimintayksiköiden tasolla mittariston hyödyntäminen kannattaa aloittaa vapaaehtoisuuteen perustuvalla vertaiskehittämisellä.

Potilas- ja asiakasturvallisuuden seuranta nivoutuu tiedolla johtamiseen, jonka kehittäminen edellyttää muutoksia toimintatavoissa. Lisäksi tarvitaan investointeja IT-infrastruktuuriin, jonka avulla mittaristoon vaadittavien tietojen keruu voidaan automatisoida. Potilas- ja asiakasturvallisuusindikaattorit tulee sovittaa osaksi muuta tiedolla johtamisen kokonaisuutta. ○

Vaasan sairaanhoitopiirin johtamassa hankkeessa olivat mukana myös Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitos, NHG Finland, Varsinais-Suomen sairaanhoitopiiri ja Auria tietopalvelut.

Hankkeen loppuraportti löytyy Asiakas- ja potilasturvallisuuskeskuksen internetsivulta. www.asiakasjapotilasturvallisuuskeskus.fi